

REDAKCIO:
PRAHA II. DITTRICHOVA UL. 7. BOHEMUJO.
ED. KÜHNL.

2. VII. BOHEMA REVUO ESPERANTISTA. 1912.

Cena: 30 hal.

Toto číslo jest zasíláno pouze předplatitelům.

ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ
BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

Kun literatura aldono

LEGOLIBRO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de
CENTRA ASOCIO
BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.)
(OFICEJO: PRAHA II., VODIČKOVA ULICE 38.)

Vychází 10krát ročně (kromě prázdnin).

Redakce vyhražuje si právo upraviti články pro tisk a vrací netištěné rukopisy, byla-li přiložena známka; práce původní mají přednost.

Předplatné v Rakousku 3 K, pro cizinu Fr. 3·75 = 1½ Sm.

Účet pošt. spoř. 93.281.

(Prosíme o adresy přátel Esperanta, kterým bychom mohli zaslati s úspěchem ukázkové číslo.)

Aperas dekfoje en jaro (krom libertempo.)

La redakcio rezervas al si la rajton aranĝi la artikolojn por preso kaj resendas manuskriptojn nepresitajn, se poŝtmarko estis almetita; artikoloj originalaj estas preferataj.

Abono en Aŭstrio 3 K, por la fremdlando Fr. 3·75 = 1½ Sm.

Konto ĉe la Ĉekbanko Esperantista en London. (Filio Dresden-Bankejo Arnhold.)

UPOZORNĚNÍ!

Vzhledem k zvýšení ceny tisku nemůžeme poskytovati nikomu „Časopis" za cenu sníženou. Pouze ten, kdo získá pět **nových** předplatitelů, obdrží jeden výtisk zdarma.

Učebné pomůcky pro Čechy.

ČLEN ESPERANTSKÉ AKADEMIE (**mluvnického odboru**) **Antoni Grabowski** píše v „Pola Esperantisto“ 1913. 1.: KÜHNLOVA ÚPLNÁ METHODICKÁ UČEBNICE pro školy a samouky vyšla ve třetím doplněném a rozšířeném vydání. Již vnější stránka Kühnlovy Methody jest tak vábná, tak nádherná (velmi pěkný papír, tisk, sazba), že jest vskutku požitkem vzíti tuto knihu do rukou. Bohatý, výtečně zpracovaný obsah zcela odpovídá zevnějšku. Jsme tedy jisti, že učebnice ta, které, pokud nám známo, bylo používáno ve 150 českých kursech s nejuspokojivějším úspěchem, bude i nadále pomáhati se stejným výsledkem na šíření našeho drahého jazyka v pokročilých Čechách. Autor vždy hledí v první řadě k tomu, aby žáci postupovali od věcí známých k neznámým a vždy se snaží navazovati ve vysvětlivkách novinky na příbuzné body mateřštiny. Protože Kühnlova Methoda obsahuje kromě gramatiky, cvičebnice, rozmluv a slovníčků také dosti obsáhlý výbor esperantských článků o dějinách Esperanta, o jeho literatuře, o našich kongresech, organisacích atd., získá každý, kdo pilně prostuduje toto dílo, již dosti podrobnou znalost a poučení o našem jazyku a o naší věci. (*Cena K 2·40*; *stran 144.*)

PODROBNÝ SLOVNÍK ČESKO-ESPERANTSKÝ (asi 20000 hesel) jest v tisku. **Slovník esperantsko-český** jest obsažen v českém vydání „Fundamento“ de Esperanto“ 1 K 10 hal. vyplaceně.

LA REVUO

Plej grava gazeto! **Nur esperanta!**

Ĝi estas la **sola** gazeto esperanta redaktita **kun la konstanta kunlaboro** de **Dr. Zamenhof** kaj kun la helpo de plej bonaj ĉiulandaj esperantistaj verkistoj.

Jara abono: **6 K**; unu numero: **60 hal.**

Ĉe **F. TOPIČ**, Praha I., Ferdinandova třída.

Doporučujeme! Žádejte na ukázku!

NÁRODNÍ OBZOR.

(Praha II., Jungmannova tř.) V každém čísle esperantská rubrika! Jednotlivá čísla po 8 hal. Předplatné na rok K 5·20.

Kutná Hora.

Kvar poŝtkartoj kun esperanta teksto: Katedralo de st. Barbaro. Ŝtona domo. Itala Korto. Ŝtona baseno. Eldonis: **Esperantista Klubo en Kutná Hora.** Prezo afr. po 10 hel. (Oni povas mendi ankaŭ ĉe B. U. E. en Praha.) Ni ne dubas, ke la rimarkinde belaj gotikaj konstruaĵoj estos admirataj tutmonde.

DEKJARA JUBILEO DE ESPERANTO EN BOHEMUJO.

Antaŭ la fondiĝo de la Esperantista Klubo en Praha en la jaro 1902 ekzistis tri centroj de la esperanta movado: En Bohemujo ĝi estis Fr. Vl. Lorenc, la unua bohema Esperantisto, kiu en la jaro 1890, do jam du jarojn post la apero de la unua broŝuro de Dr. Zamenhof pri Esperanto, eldonis sian „Plenan lernolibron" por Bohemoj; en Moravio propagandis Kajš kaj Pelant en Brno, kiuj preterlasis neniun okazon por disvastigi la konon de la lingvo dum siaj vizitoj al aliaj urboj. Eldonista centro fariĝis instruisto Th. Čejka en Bystřice, kie post la vizito de J. O. Seleznjov el Ruslando komencis aperadi la unua „Revuo Internacia" kun aldonoj bohema kaj germana.

Post 5 numeroj ĉesis la Revuo aperadi; sian vivon daŭrigis sole la bohema aldono memstare sub la titolo „Bohema Esperantisto". Sed eĉ tiu ĉi malgraŭ la financaj subtenoj de la Esperantistoj en Praha kaj malgraŭ ĉiuflanka rekomendo. (nia klubo elektis ĝin sia organo, abonata de ĉiu membro), ne ĝisvivis du jarojn; aperis sole naŭ numeroj en la dua jaro.

Sekve nia movado restis dum 15 monatoj sen propra propaganda organo. La Esperantista Klubo en Praha serĉis kompenson por siaj membroj kaj ektraktis kun la ĝisnuna eldoninto Th. Čejka pri daŭrigo de kvaronjara organo, kiu estus financata de la klubo. Sed neklarigebla silento de lia flanko malebligis la solvon sur tiu ĉi vojo. En Bohemujo, kie fariĝis per fondiĝo de la klubo centro de la bohema vivo esperantista, ni serĉis rimedojn, per kiuj oni povus disvastigadi la scion de Esperanto. Turniĝinte al kelkaj redakcioj ni gajnis sole malmultajn por nia ideo (ekz. inter 230 raportoj senditaj al la bohema ĵurnalaro sole 2 estis represitaj). Tio, kompreneble, ne estis kuraĝiga. Inter la pli favoraj redakcioj estis „Epocha", eldonata de Weinfurter, „Obchodní listy" (Dr. Kusý), „Halftime" (gazeto de footbalistoj) kaj fine „Národní Obzor", kiu komencis aperadi samtempe kun „Časopis Českých Esperantistů" en la jaro 1907.

Post foriro de la bohemaj membroj el la utrakvista Esperantista klubo en Brno la tiea klubo disfalis je du memstaraj societoj, pri kiuj ni hodiaŭ bedaŭrinde posedas neniun sciigon.

Kiam la movado trovis firman bazon en niaj kluboj, estis garantiita prospera propagando: publikaj paroladoj, kursoj, societaj kunvenoj kaj ĉiuflanka maniero de reklamo helpis proksimiĝi al la celo elektita. Propaganda eĝo en aliaj urboj sekvigis fondon de

novaj centroj, filioj de nia klubo en urboj (Plzeň, Prosek, Č. Budějovice kaj virina grupo en Praha, favore subtenata de la progresema, nobla kaj bone konata sinjorino Jozefino Náprstková).

Baldaŭ montriĝis, ke la propaganda laboro sen organo estas neproporcia al la energio bezona kaj preskaŭ senefika. Ne sole interne laboris la Klubo laŭ sia regularo, sed ankaŭ rilate la fremdlandon memoris la membroj sian devon — informante pri sia nacio kaj pri sia patrujo. Speciale organizita estis la servo de informistoj, konsuloj — kiu pli malfrue trovis imiton kaj tutmondan organizon per helpo de U. E. A.

Antaŭ fino de la jaro 1906 estis tiom sentata manko de gazeto, ke la komitato decidis rompi la pluan traktadon kun nerespondanta s-o Čejka kaj pensi pri aperigado de gazeto en Bohemujo.

En januaro 1907 — do post 15-monata paŭzo — aperis unua numero de „Časopis Českých Esperantistů", redaktata de Ed. Kühnl. Kiel la gazeto ĝis nun dum la ses jaroj de sia ekzistado plenumas sian taskon, Vi mem povas juĝi. La favoro, kiun ĝi trovis inter la bohemaj samideanoj kaj eĉ fremdlande, garantias al ĝi konstantan vivon kaj al nia movado honoran reprezenton.

Dum la 5 unuaj jaroj la propagando estis tre limigita, nur en la jaro 1908 komencis elmontradi sian vivpotencon pli nombraj novaj kluboj: tiam eliris el nia klubo propono fondi pli superan korporacion, la Centran Asocion B. U. E., kies agadkampo rilatas la tutan Aŭstrion.

Ne estas bezone aldoni, ke de post la unua momento ĝis nun intime estas ligataj la laboroj de nia klubo kun tiuj de Unio, kiu ĉiam trovas inter nia membraro servopretajn subtenantojn.

La unuaj prezidantoj de la Klubo estis s-oj: E. Weinfurter, Ledvina (mortis), Vojtěch Kraus, inĝeniero Jan Hofmann, Gustav Ctibor kaj nun lerneja konsilanto dr. V. Rosický.

S-o inĝeniero Hofmann, kiu en tiu ĉi jaro ankaŭ por eterne nin forlasis, meritas nian specialan memoron pro siaj noblaj ecoj, pro sia fervoro, nobla karaktero, tiom de ĉiu ŝatata, ke prave s-o Ctibor diris pri li: „Nenion mi dezirus pli ol gajni tian amon de ĉiuj membroj, kian ĝuas hodiaŭ nia s-o eksprezidanto". Kiu el ni konis s-on inĝ. Hofmann, certe konservos pri li la plej bonan memoron.

De la unua tempo la komitato ekkonis la utilon de libroj kaj gazetoj esperantaj, kiuj povas prezenti al la membraro sufiĉe da materialo por plua perfektiĝado en la lingvo.

Tiamaniere la biblioteko kreskis ĉiujare po 100 novaj verkoj; nun ĝi sekve kalkulas 600 volumojn, inter kiuj multaj estas jam nun tre maloftaj.

(*Daŭrigo.*)

I. A. KOMENSKÝ (COMENIUS).

El „Dějiny pedagogiky“ (Historio de pedagogio) verkita de profesoro Dr. O. Kádner, eldonita de „Dědictví Komenského“ kaj laŭ Fr. J. Zoubek.
(Fino.)

Estinte elektita bohemfrata episkopo, li revenis al Lešno; vane li klopodis ĉe la sveda kanceliero Oxenstiern atingi, ke al la Fratoj estu garantiitaj privilegioj de la Vestfalia paca kontrakto. Denove li eldonadis kaj rearanĝadis siajn verkojn latinajn pri lernado de lingvoj, post kio li jam 1650 laŭ invito de princa familio Rakoczy translokiĝis al Sáros Patak en Hungarujo. Tie li organizadis en praktiko sian lernejon pansofian, bataladis energie skribe kaj parole kontraŭ la mallaboremo de la lernantoj, kontraŭ inerteco de la instruistaro, kontraŭ manko de libroj, kontraŭ malfavoro de la kortego, verkis sian „Orbis pictus“, libreton krom la „Pordego“ la plej konatan kaj disvastigitan (ĝi eliris nur 1658 en Nürnberg), aranĝis en drama formo (Schola ludus) ankaŭ la enhavon de la Pordego, fondis eĉ bibliotekon kaj presejon. Prema situacio de la frata eklezio alvenigis lin la trian fojon 1654 al Lešno, kie li tamen ĉe militakiro de la urbo kaj per la terura brulego perdis la tutan havon, bibliotekon kaj precipe je nekompensebla domaĝo ankaŭ materialon por „Trezoro de la bohema lingvo“, dum 40 jaroj kolektatan, ĉiun materialon pansofian (Silva pansophiae), manuskriptojn de predikoj kaj ampleksan korespondajon, kaj krom tio li estis ankoraŭ kulpigita, ke li mem kaŭzis detruon de Lešno. Post longa vagado fine la maljunulo, de sorto kaj de malsanoj lacigita kaj konsumita, trovis rifuĝejon en la familio de Geer en Amsterodam, kie li pasigis trankvile la lastajn jarojn de sia sortobatata vivo, dediĉante sin bedaŭrinde pli kaj pli al misticismo kaj ĥiliasmo. Tie li eldonis kolekton de siaj 43 didaktikaj verkoj el 1628—1657 en kvar volumoj titolitajn „Opera didaktica omnia“ (1657), kancionalon, kateĥismon de la frata eklezio, du partojn de pansofio kaj fine ankaŭ sian cignan kanton „Unum necessarium“; la verketo „Spicilegium didacticum“ (Didaktika krestomatio) eliris nur post lia morto.

La 15. de novembro 1670 mortis en Amsterodam kaj post unu semajno estis enterigita en Naarden ĉi tiu malfeliĉa bohema pastro, kiu — laŭ vortoj de Ernest Denis — en tempoj, kiam dragonoj de Lichtenstein turmentis lian nacion, meditis pri renaskiĝo de sia patrujo per la edukado.

*　　　　*

J. A. Komenský, patriarko de pedagogio, per sia ĉionampleksa intelekto traesploris ankaŭ la demandon pri lingvo artefarita kaj starigis ĝiajn fundamentojn en sia fama verko: „*Via*

lucis“ (La vojo de la lumo 1642). Akcentante precipe la ideon pri „pansofio“ (universala scienco), kondukonta al eterna paco, li proponas *unuafoje* krom kolegio da saĝuloj, serĉontaj novajn vojojn al bonstato, ankaŭ universalan novan lingvon artefaritan. La disvastiĝadon de la universala kristana scienco inter ĉiuj nacioj plej multe malhelpis la senlima diverseco de lingvoj, kiun Komenský kompreneble juĝas „konfuziĝo de lingvoj“. Diru do Komenský mem, kiel li konsideris tiun malfacilan aferon:

Per unu lingvo disvastiĝadus la kulturo pli rapide, pli facile kaj pli daŭre, kaj tiu unu lingvo mem estus la plej evidenta signo, ke la komuna lumo penetris al ĉiuj, kaj ĉiu estus en ĉiu lando, en ĉiu klimato kiel hejme, ĉie komprenante ĉiujn kaj estante komprenata de ĉiuj.

„*Certe estas pli facile, ke ĉiuj lernu unu aferon, ol unu homo ĉion.*“

Rifuzante la latinan lingvon kiel lingvon universalan li diras: „*Ĉar niaj pensoj nun pli alten iras, ni ne trovas alian helpon, ol konsili prefere lingvon tute novan.*“

Restas do nenio alia, ol krei „*lingvon novan, superantan ĉiujn lingvojn jam konatajn 1. per facileco, por ke oni povu ĝin lerni sen perdo de tempo kaj de aferoj, 2. per dolĉeco, por ke estu ĝuo ĝin lerni kaj ellerni, 3. per perfekteco, por ke ĝia posedo tre utilu al aferoj mem.*“

„*Kaj se donadi nomojn al aferoj estis permesite al Adamo, al filozofoj, al metiistoj k. t. p. ĝis nun: kial ne ankaŭ verbojn, partikulojn kaj la ceteron, kio apartenas al la tuta lingvo?*“

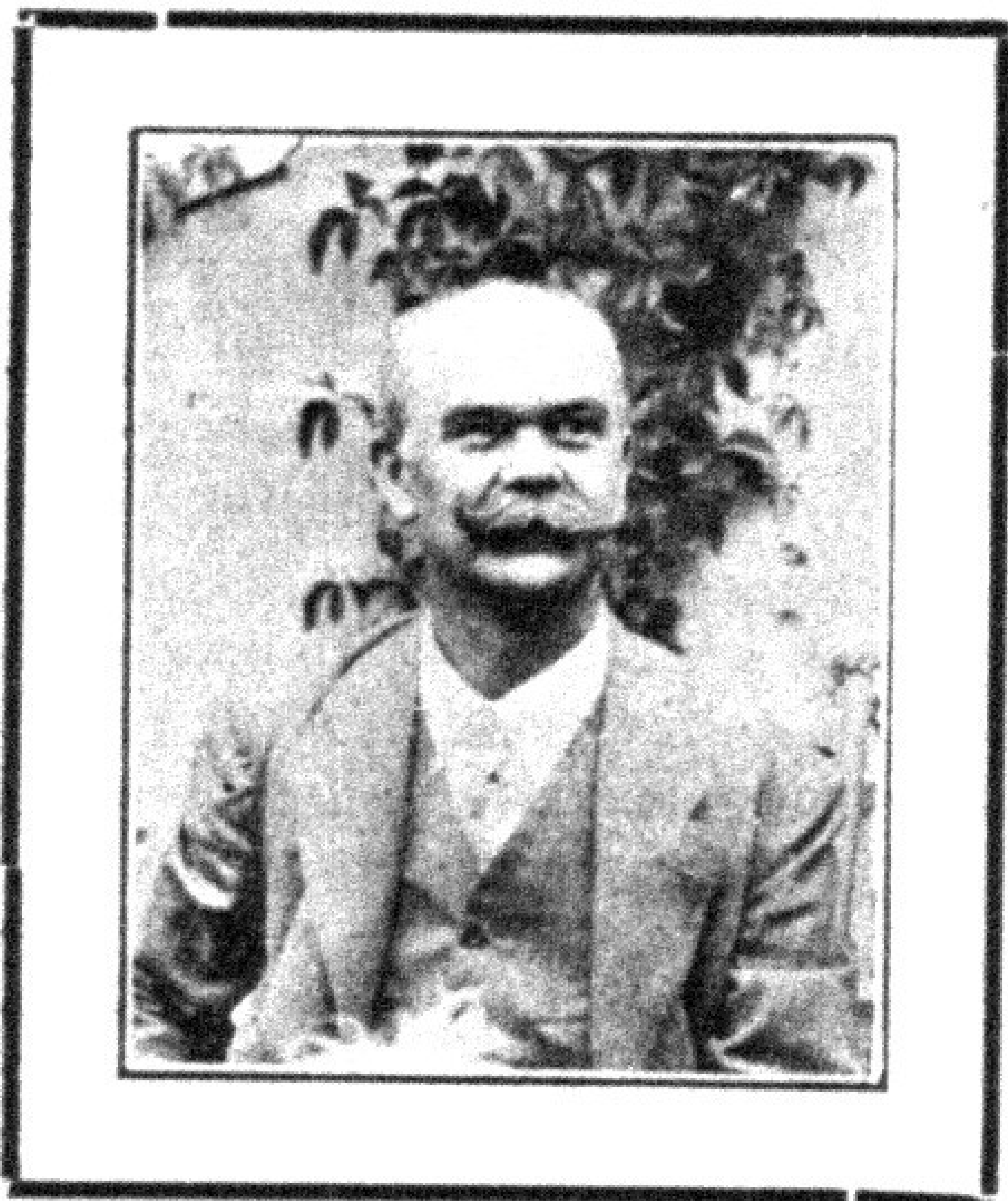
„*Kiel Zeuxis, kiu Helenon pentri volante, al si venigis belkreskajn virgulinojn, kiom da ili estis eble trovi, kaj ĉion zorge ĉe ĉiuj ekzamenante, kiun membron ĉe iu li vidis superanta la aliajn, tiun li aplikis al sia Heleno, kaj tiamaniere li feliĉe esprimis iun ideon de la plej ekstrema beleco: io simila ankaŭ ĉi tie povus fariĝi, se, kion ajn iu lingvo havas speciale solidan, ornaman, energian (apenaŭ iu tiel estas malfeliĉa, ke ĝi ne havus ion preferindan antaŭ la aliaj), se do ĉio ĉi tio de ĉie estus kolektita kaj en tiun unu lingvon harmonie kunportita, por ke el multaj ĉarmoj fariĝu unu, sed de la ĉarmoj kvintesenco.*“

Jam el kelke da ĉi tiuj fragmentoj evidentiĝas, ke ĉiu Esperantisto havas la sanktan devon kun respekto rigardi al la granda Bohemo, pri kiu kantas dr. Schulhof en sia bela poemo „J. A. Comenius“:

„Por la samaj celoj idealaj,
kiujn ni nun sekvas, plej kristalaj,
batis ankaŭ lia bona koro.“

Trad. *K. Procházka.*

NEKROLOGO.

Karel Macháček, fondinto kaj prezidinto de la „Bohema Klubo Esperantista“ en Wien, naskiĝis la 1. X. 1862 en Karlov (Moravia Slovakujo). Absolvinte la agrikulturan lernejon en Přerov li ekdeĵoris post nelonga ekonomia servado en Galicio kiel ŝtata oficisto ĉe la privataj poŝtoj moraviaj kaj baldaŭ estis translokita Wien'on, kie li atingis rangon de supera oficialo ĉe la centra telegrafa oficejo.

Sciigo pri lia morto korpreme tuŝis ĉiun, kiu lin konis, kaj rememoroj pri li restos neforgeseblaj por tiuj, kiuj pli ofte aŭ pli proksime kun li rilatadis. Kvankam Esperantisto-aŭtodidakto, tamen li viciĝas al la plej bonaj Esperantistoj bohemaj. Lia fervora propagandado, lia arda nacia memkonscio, lia juneca entuziasmo por Esperanto estu al ni imitinda modelo kaj brila ekzemplo, ke ni same kiel li valorigadu Esperanton en servoj por nia nacio.

S-o Rudolf Koutník, vicprezidanto de la supre nomita klubo, skribas al ni pri lia senlaca agemo: „En oktobro 1908 aperis en „Vídeňský Denník“ kelklinia noto, ke Karel Macháček parolados pri la helpa lingvo internacia Esperanto kaj ke li poste malfermos senpagan kurson. Pro scivolemo mi vizitis lian paroladon, per kiu mi estis gajnita por nia afero. Ĉe tiu okazo mi ekkonis la tablan societon de Macháček kaj ĝian helplaboron por la nacio, konsistantan en kolektado de mondonacoj kaj aranĝado de bibliotekoj por la germanigе minacataj regionoj de Moravio kaj Silezio, de kiu laboro Macháček estis animo. Post finiĝo de la kurso kelke da ni fervoruloj kuniĝis kaj efektivigis lian ideon fondinte la „Boheman Klubon Esperantistan“ en Wien, kies unua ĝenerala kunveno (21. V. 1909) unuanime elektis lin prezidanto, kiun funkcion li okupadis ĝis sia morto. Estis interese aŭskulti lian instruadon, kun kia amo li sciis paroli pri Esperanto, kiel li posedis la tutan lingvan materialon, kiel li estis informita pri la tuta movado. Lia nelacigebla energio estis plene dediĉita al Esperanto; en diversaj kvartaloj de Wien li aranĝadis senpagajn kursojn, en la lokaj gazetoj bohemaj li publikigadis propagandajn artikolojn, kaj oni ne povas imagi, kia estis lia doloro, se antaŭjuĝema redaktoro ilin aŭ ne presigis aŭ ŝanĝis je domaĝo por Esperanto. Sed spite lia ĉia penado ne estis lia laboro kronita per meritkonforma rezulto. Kiel ĉiu ortodoksa Mahometano deziras almenaŭ unufoje en sia vivo viziti la tombon de la granda profeto, same Macháček fiksis al si la vivocelon: vidi kaj alparoli nian Majstron. Eĉ grava malsano ne povis lin deturni de lia firma intenco. Kortuŝa estas lia letero, sendita la 25. VII 1912 al lia klubo el Šardice, kie li serĉis resaniĝon:

„Karaj samideanoj!

Nun mi ĝuas, eĉ se iomete kontraŭvole, kamparan aeron kun mia edzino kaj kun la plej juna filo. Tutan tagon mi sidas etendita sur longseĝo en la sunlumo kaj uzas tiel sunbanon, kiu bone efikas, precipe je miaj ŝvelintaj piedoj; mi estas preskaŭ konvinkita, ke mi povos veturi Krakovon kaj jam survesti ŝuojn, kio ĝis nun al mi estis neebla. Danke al nia kara amiko s-o Dostal mi estas sufiĉe provizita per esperanta legajo, pro tio mi ne enuas. Sole la noktoj estas al mi tre longaj. — Vizitadu, karaj samklubanoj, diligente niajn vendredajn kunvenojn, por ke ne ekdormu nia sankta afero. Estu ĉiuj milfoje salutitaj de Via sindonema Machácek".

Li atingis sian celon ekvidinte en Kraków ĉe la Oka la Majstron, aŭdinte lian solenan paroladon kaj parolinte kun li. Sed la malsano devigis lin forveturi post tri tagoj al Wien, kie li kuŝiĝis kaj plu ne leviĝis. Kun sia kara Esperanto sur lipoj li mortis je la 9-a horo matene la 15. I. 1913.

Multnombra partopreno ĉe lia enterigo pruvis plej bone, kian ĉiuflankan ŝaton ĝuis Macháček ne sole inter Esperantistoj bohemaj kaj inter la samideanoj germanaj, sed ankaŭ inter siaj kolegoj kaj amikoj, kies korojn li gajnis per sia nobla kaj pura karaktero. Blanka-ruĝa kaj verda rubanđoj kun kvinpinta stelo ornamis lian ĉerkon kiel simbolo de lia vivo, kaj la vortoj: „Ripozu trankvile, nia kara Karolo" estis la lastaj super lia malfermita tombo".

Z CELÉHO SVĚTA.

Přednášková cesta prof. A. Pitlika o Praze a o Čechách. Zprávy, které nás o tomto sympatickém podniku docházejí i které čteme ve mnohých cizích časopisech esperantských, vyznívají stejně: výsledek všech přednášek získává Čechům zaslouženého ocenění v cizině a současně dokumentuje rozvoj Esperanta a jeho praktický význam. Další zprávy o cestě prof. Pitlíka došly z těchto míst:

7. **Bradford** v Anglii, 18. I. 1913. Účast 130 osob; překládal do angličiny p. Priestman a sl. Fordoff. Po přednášce uspořádán deklamační večer a taneční zábava. Prof. Pitlík byl též pozván ke starostovi města.

8. **Glasgow,** 20. I. Překládal p. Scott; 180 posluchačů.

9. **V Londýně,** 24. I., měla přednáška pronikavý úspěch; byla spojena s provedením loňských sletových cvičení prostných četou šesti Sokolů. Přednášku zahájil jako protektor p. H. Heldmann, Chairman of Middlesex Education Committee, který vyslovil oprávněnou naději, že Esperanto bude v dohledné době zařazeno mezi učebné předměty středních škol v okr. Middlesex. Za účasti 420 hostí promluvil o významu U. E. A. předseda Britského Esp. Svazu H. B. Mudie, který také překládal přednášku prof. Pitlíka. O tomto večeru, kterého se súčastnila též česká kolonie londýnská, referuje „Č. O. S.": „Večer byl nejen animovaný, ale vyzněl přímo manifestačně pro Čechy a Sokoly. Za vedení náčelníka br. J. Severina provedlo 6 členů Sokola prostná sletová cvičení a dostalo se jim velkých ovací. Stejně i nádherným obrazům, promítaným skioptikonem a provazeným procítěným proslovem prof.

Pitlíka. Sokolský pochod, jakož i doprovod ke cvičením zahrála žačka prof. Ševčíka profesorka hudby Miss Ella Ivimey. Cvičili bratři: J. Severin, V. Barvíř, T. Hautin (Angličan a člen Sokola), J. Čistín, J. Novák, F. Vesecký. — Prof. Pitlík podniká tuto záslužnou práci v zájmu propagandy české v cizině. Přednášky jeho setkávají se s velkým úspěchem a zejména obrazy sletové vyvolávají takový zájem, že byl nucen serii jejich vlastním nákladem rozmnožiti. Přejeme p. profesorovi mnoho zdaru na další pouti." Po doslovu pp. Mudie, Heldmanna a plukovníka Pollena byla přednáška za obrovského nadšení obecenstva skončena; prof. Pitlíkovi byla věnována během jeho pobytu v Londýně všestranná pozornost: súčastnil se též maškarního plesu Esperantistů, na kterém se setkal i s přáteli z Japonska, Indie a Egypta. Před svým odjezdem byl pozván k slavnému anglickému malíři Felixu Moschelesovi, který jest nejen horlivým propagatorem Esperanta, ale i pacifismu. Moscheles, který slavil dne 14. II. osmdesátileté narozeniny, má významný hlas také v udílení Nobelovy ceny a doporučil uděliti cenu míru dr. Zamenhofovi. Jeho dům jest opravdové museum obrazů a dostavеníčkem přední londýnské společnosti. Zde byl prof. Pitlík při svačině uspořádané na jeho počest představen také ministru John Burnsovi, který se velice zajímal o české poměry (dorozumění sprostředkovala choť p. Moschelesa). Schůzky uspořádané v salonech sl. Bellamy súčastnil se krom plukovníka Pollena též Harrison Hill, vyznamenaný medailí král. hlav. města Prahy za služby, o nichž na tomto místě bylo již mluveno. Hill vyplnil program večera svým uměleckým přednesem písní, mezi nimiž byly i české písně „Kde domov můj" a „Hej Slované". Všem účastníkům věnoval v upomínku pohledy ze sokolského sletu. — (Byly nám zaslány plakáty oznamující přednášku prof. Pitlíka a anglický tiskopis o významu a cílech Sokolstva, v němž nadšenými slovy popisuje H. Hill loňský slet. Tyto listy byly všem účastníkům přednášky rozdány.)

10. **Rouen** (Francie) 6. II. Historický sál radnice byl do posledního místa obsazen 400 účastníky; mnozí museli pro nedostatek místa odejíti. Přítomni též delegáti esp. klubu ze Sotteville. Na estrádě zasedali: Předseda Klubu p. Quersent, I. přísedící senátu p. Daniel, zástupce městské rady p. Fichet, řed. obch. školy p. Capon, delegát Touring-Clubu p. Crépieux-Jamin, dr. Ganel, del U. E. A. p. Etard. Text překládal do francouzštiny p. Chanton. Časopisy, které den před přednáškou sotva uznaly Esperanto za hodno pozornosti a které žádaly poplatek za šestiřádkovou lokálku, přinesly druhého dne samy nadšený referát o 73 řádcích, chválíce Prahu, český národ a Esperanto!

11. **V Paříži** promluvil prof. Pitlík ve schůzi Esp. na Sorboně za účasti 150 osob. Přednáška však nemohla býti pro nevhodnost místnosti provázena obrazy.

12. **Beaune**, 11. II.; 350 účastníků. — Banketu, který byl uspořádán na oslavu 10-letého trvání esp. spolku súčastnili se též mimo zástupců městské rady pp. Bouzereau a prof. Bord, nám. starosty, a podprefekt G. Goublet, který prof. Pitlíka uvítal esperantsky (ač teprve dva měsíce Esperanto studuje), řed. školy Monge p. Dubois, řed. školy vinařské p. Clarenc. Mnoho přípitků pronesených jmenovanými přáteli našeho národa adresováno bylo Čechám a Praze. — Přednáška byla pořádána pod protektorátem městské rady; mezi hosty byl též podprefekt kraje Côte-d'-Or; překládal dr. Fromageot.

13. **V Chaux-de-Fonds** 12. II. konány dvě přednášky: odpoledne pro 200 školních dětí, večer za účasti 350 osob. Překl. p. Brandt.

14. **Neuchâtel** ve Švýcarsku 13. II. Přednášku uspořádal klub esp. se spolkem zeměpisným v aule university za účasti 200 osob, mezi nimiž byla i řada univ. professorů. Překládal p. uč. Stroele.

* *

Francouzská vláda a Esperanto. Koncem loňského roku byla opět pořádána pařížským klubem esper. v Sorboně slavnost, při níž rozdány odměny za literární práce esperantské účastníkům soutěže, kterou jmenovaný klub každoročně vypisuje. Jest důležitým faktem, že této slavnosti předsedal prof. Charles Moureu, člen Institutu a lékařské Akademie (jako officielní zástupce ministra vyučování), který pravil: „Já, muž vědy, přeji si, aby Esperanto rozšířilo se mezi vzdělanci ve vědeckých kruzích a revuích a aby bylo po vždy víc a více užíváno na mezinárodních kongresech." Po té sdělil, že ministr vyznamenal naše přátele G. Chaveta, sekr. „Centra oficejo" a J. Burlotta titulem „Officier d'Academie" a připjal jmenovaným odznaky této hodnosti. — V závodech pařížské firmy Bon Marché jest zaměstnáno 50 Esperantistů.

Z Německa, kde mimo několika měsíčníků vycházejí i dva čtrnáctidenníky esperantské, dochází takové množství novinek o kursech, schůzích, přednáškách a slavnostech, o vnikání Esperanta do důležitých učelišť (v Sasku existuje dokonce státní ústav esperantský) atd., že stručné poznámky čerpané ze zpráv korrespondentů naplňují v posledním čísle „Germana Esperantisto" osm hustě tištěných stran. Tento rozmach lze snadno pochopiti, uvážíme-li, že existuje dnes v celé říši vedle dvou svazů přes 100 spolků v 56 městech! — V saském parlamentu byli zkoušeni z Esperanta žáci kursu učitele Funka z Döhlenu, aby byla poskytnuta poslancům možnost informovati se o výsledcích vyučování. O zavedení Esperanta do všech obecných škol mluvili ve schůzi parlamentu dne 26. list. poslanci Steche a Rentsch. — V Brémách vyhověla správa městské knihovny žádosti místních esper. spolků a rozhodla se založiti v knihovně esperantské oddělení. — Würtenberská propagační Esp. centrála (Esslingen a. N.) obrací se ke všem domácím i cizozemským firmám obchodním a upozorňujíc je na význam Esperanta pro usnadnění mezinárodních styků, nabízí bezplatně své služby pro rozšíření esperantských obch. prospektů, průvodců, ceníků a pod. — V Berlíně ustavil se svaz universitních studentů-esperantistů se sedmi odbočkami. Inf.: Ing. St. H. Christaller, Stuttgart, Neue Weinsteige 61. — Kurs pro městské úředníky organisovala městská rada v Lipsku a věnovala k tomu účelu 400 marek. Na 200 osob přihlásilo se již za účastníky. — Rovněž v Haagu (v Hollandsku) byl otevřen podobný kurs o dvou odděleních.

V Brazilii domohli se propagatoři Esperanta značných úspěchů. Ve státě Sergipe (hlav. město Aracaju) schválila vláda učební osnovu Esperanta pro školu normalní a Atheneum, která byla přijata poslaneckou sněmovnou. Učitelé těchto kursů budou honorováni státem. Druhý brazilský kongres pro vyučování v Bello Horizonte (ve státě Minas Geraes) projevil přání, aby bylo vyučováno Esperantu na zkoušku ve všech školách republiky. — V Bahii navštěvuje universitní kurs 40 posluchačů. — Zemědělský inspektor Dr. M. Söndahl v Bahii založil se schválením ministra orby esperantskou kolonii. Poslanec státu Rio E. Backhauser předložil parla-

mentu návrh na zavedení Esperanta do škol; jeho obšírná řeč byla otištěna v předním brazilském časopise. Dr. J. M. Moreira Guimaraes, předseda brazilského klubu „Esperanto“ byl právě zvolen poslancem státu Sergipe. — Časopis „A Imprensa“ přináší každodenně články o rozvoji Esperanta; nyní uveřejňuje galerii předních jeho průkopníků v Brazilii.

Ve mnohých městech **belgických** byly otevřeny kursy (v Charleroi 140 žáků). V Gentu pracuje zvláštní výbor na uspořádání esperantského kongresního týdne, který během světové výstavy bude se konati ve dnech 23.—28. srpna 1913. Krom řady slavností, esp. divadel a zábav bude konána pouze jedna schůze, na jejíž programu jest thema: Které jsou nejlepší prostředky k propagandě Esperanta? Legitimace K 2·40. (Inf.: S. O. Jos. Fouquet, 28. Knopstraat, Gent, Belgujo.)

Zahradní město Esperanto. V Mnichově byl založen 8. června 1912 spolek pod názvem „Propaganda Ligo Parkurbo Esperanto“, mající za účel vystavěti na břehu říčky Würm (13 km od Mnichova) esperantské město. Projekt ten není již dalek uskutečnění, neboť hlavní podmínky jsou splněny: zájem o věc a získání finančních prostředků. Na pozemku v rozměře jednoho millionu čtv. km, věnovaném bohatým bankéřem mnichovským Schulerem má podle plánů architekta Sieverse a za řízení V. N. Devjatnina vzniknouti součinností místního spolku Esperantistů město o 500 domech a villách, v němž bude pamatováno i na divadlo, kostel, školu, lázně, besedu atd. Do dnešního dne má podnik k disposici 2,000.000 marek. Již 40 parcel jest majetkem Esperantistů různých zemí a na žádost esp. klubu jsou pozemky prodávány pouze Esperantistům nebo rodinám, v nichž alespoň jeden člen Esperanto ovládá. Není tudíž tento podnik projektem, ale pouze otázkou dvou — tří let, kdy stane se toto místo novým střediskem našeho života. Mezi četnými členy Ligy jsou i jména vynikajících osob, jako na př.: dv. rada General-lieutenant von Belli de Pino, dv. rada Major Ludwig du Jarres Freiheim de la Roche, bar. Carl v. Branca, baronka Roza v. Karg-Bebenburg, hr. J. Pestelozza, hr. Ad. Vestarp atd. Členem tohoto spolku může se státi každý, kdo souhlasí s jeho cílem. Poplatků není, neboť zakladatelům jedná se pouze o morální podporu, která často značí tolik, jako podpora finanční. Adresa: München, Pfandhausstr. 8. (Pozn. Leop. Schlaf není již členem této Ligy.)

Esperanto v praktických službách. Vláda svazu australských států vypsala předloňského roku soutěž na návrhy stavby hlavního města svazu, pro něž vyhlédnuto vhodné místo mezi městy Sydneyem a Melbournem. Nové město bude se jmenovati Yass-Canberra. Lhůta k podání návrhů byla určena do konce ledna t. r. a několikařádkové oznámení o soutěži bylo uveřejněno také v esperantských časopisech, ze kterých dověděl se o soutěži nadaný francouzský architekt D. A. Agache, horlivý Esperantista. Súčastnil se také soutěže a jeho návrh byl mezi došlými 420 pracemi vyznamenán třetí cenou (12.000 K) a bude ho v definitivním projektu použito s prvními dvěma. Francouzská revue „Illustration“ uveřejnila jeho návrh v č. 3633 a věnovala při té příležitosti Esperantu příznivou zmínku. Arch. Agache, znám pražským Esperantistům ze své předloňské návštěvy, navštívil nás tyto dny opět v Praze.

ESPERANTA MOVADO INTER BOHEMOJ.

Nobelova cena Zamenhofovi? Výbor B. U. E. obrátil se k několika osobám oprávněným podávati návrhy výboru Nobelovu a získal jejich souhlas pro doporučení dr. Zamenhofa jako kandidáta mírové ceny. Návrhy podepsali poslanci: Aust, Blažek, Dvořák, Dürich, Vojna a univ. professoři Krejčí a Kádner.

Nové publikace vydané Unií: Upozorňujeme na serii 30 světlotiskových **pohlednic** pražských; tyto nové snímky jsou doprovázeny několikařádkovými texty esperantskými. (Viz 4. str. obálky.) Serie K 1·70 vyplaceně. — Propagační **obálky** s českým textem o Esperantu rovněž vyšly v novém vydání. Cena 50 ekz. vypl. 50 h. — Připravuje se: „Jan Amos Komenský (Comenius) La unua pioniro por ideo pri artefarita lingvo internacia“ 1592—1670. Náš nesmrtelný učitel národů vypracoval již r. 1641 ve svém díle „Via Lucis“ přesné základy pro stavbu pomocného umělého jazyka, které obdivuhodně vyhovují zásadám Esperanta. Spisek bude obsahovati asi 70 stran.

* *

Knihovna Svazu jednotlivců „Ligo de Bohemaj Esperantistoj“ byla obohacena letošního roku těmito knihami (viz seznamy v ročníku III., IV., V. a VI.):

č. 113. *La Revuo 1912—1913*;
č. 114. H. C. Mees: *La kaŭzo de la senlaboreco* (58 str.);
č. 115. Dr. Marchlewski: *Ekonomio socia* (67 str.);
č. 116. H. Sienkiewicz-A. Grabowski: *Ŝi, la tria*; humora rakonto (89 str.);
č. 117. *Das Esperanto ein Kulturfaktor* (187 str.);
č. 118. R. Beck: *La mistera sinjorino*, *orig. novelo* (23 str.);
č. 119. Ch. Wagner-Sam. Meyer: *Estu Homo* (95 str.);
č. 120. Alcyone-W. W. Mann: *Ĉe la piedoj de la majstro* (87 str.);
č. 121. Bibl. T. E. K. A. n-o 1. Dr. Swiecicki-M. Czerwiński: *Pri estetiko en medicino* (34 str.);
č. 122. H. Conscience-Fr. Schoofs: *Kion patrino povas suferi* (40 str.);
č. 123. J. M. van Stiprian Luïscius-E. L. A.: *Karaktero* (29 str.);
č. 124. Cachin-Berland a Vergnaud: *Laborista klaso* kaj socialismo (19 str.).

Knihy jsou zasílány členům Svazu **pouze na požádání** a za náhradu poštovného. Při objednávce buďtež uvedena čísla několika knih, aby bylo lze tři ze žádaných vybrati. Čísla knih nezaslaných buďtež znovu opakována při nové objednávce. Knihy buďtež po 2 týdnech vráceny! — Roční členský příspěvek 4 K (tato revue jest zasílána členům zdarma; novým členům zašle se odznak). Adresujte redakci Č. Č. E. Praha II., Dittrichova ul. 7.

E. K. en **Praha** malfermis la 17. II. novajn kursojn elementan (lundo) kaj superan (mardo), en kiuj instruas s-o K. Procházka. La kunvenoj, okazantaj ĉiun vendredon, donas al la membroj okazon aŭdi kaj paroli esperante. Ni notas precipe la interesajn paroladojn de s-o Novák pri la historio de horloĝo kaj de s-o ĉefl. Hollegcha pri la nuna stato de la balkana milito. La ĝen. kunv. (14. II.) reelektis la membrojn de la komitato: s-on prof. dr. Rosický prezidanto, s-on K. Procházka vicprez., s-on Ing. Fr.

Kühnl sekr., s-on Fr. Novák kas., s-on J. Bohuslav bibl. kaj s-ojn Borovský, Poustka. Dus. Anst.: s-o Ed. Kühnl, f-ino M. Dundrová, s-o V. Cimr. La ĉeestintoj esprimis per viva aplaŭdo koran dankon al s-o Bohuslav por lia sinoferemo ĉe la ordigo de la biblioteko. Ĉar preskaŭ 50 libroj (el 600) perdiĝis inter la eksmembroj, estis decidite, ke nun ĉiu prunteprenanto devas pagi kiel garantiajon (redonotan) 2 K. Ankaŭ la alteco de la kotizaĵo estis ŝanĝita: de post nun la membroj pagos jare 2 K. Tiu ĉi revuo estas abonata aparte (por 3 K) de la membroj, senpere ĉe nia administracio. Oni atentigas pri la riĉa biblioteko kaj pri 30 esp. gazetoj legeblaj en la kunvenejo (Vodičkova 38.). — La E. K. en **Smíchov** disponigas al la vizitantoj de la kafejo en „Národní Dům“ kvar esp. gazetojn. Jara kotizaĵo 1 K. — La ĝen. kunv. en **Žižkov** (25. I.) en hotelo „Tichý“ elektis: s-on F. Winter prezid., s-on V. Brož vicprezid., s-on Jos. Rotter sekr. (Orebitská ul 636), s-inon M. Dobešová kas., s-on J. Bohutínský bibl. kaj f-inon M. Balejová, s-on K. Kopecký. Novaj kursoj komenciĝas.

E. K. en **Louny**. La 7. II. elektis la ĝen. kunv. la sekvantan komitaton: s-inon M. Černá prezid., s-ino M. Hronková vicprez., s-o Jos. Kolmistr sekr., s-on V. Myška kas. Membroj de la kom.: f-ino M. Urbanová, f-ino M. Strachotová, f-ino M. Janková, s-o J. Langer. Anstt. f-inoj M. Kolmistrová, J. Jirásková, s-ino M. Hypiusová, rev. s-oj Dušek, Boh. Pergler; anstt. s-o J. Král. — E. K. en **Nymburk** reelektis la 30. I. sian komitaton sen ŝanĝo: prez. s-o arĥ. Novotný, vicprez. s-o Ad. Neumann, sekr. s-o Stein. kas. s-o J. Mottl. Nova kurso progresas tre kontentige. — **Slaný**: ĝen. kunv. okazis la 22. II. — Ĝen. kunv. de la E. K. en **Č. Budějovice** elektis la 8 II. la sekvantan komitaton: s-on F. K. Svačina prezidanto, s-on Boh. Kácl vicprez.. s-on Vojt. Matouš sekr., f-inon Cilka Maťhová bibl., f-inon Hedv. Chocholková kas., s-on Fr. Kroutl protok. kaj s-ojn K. Curda, V. Panuš, J. Hronek, J. Slivka, V. Vaník. La 22. I. okazis en la kunvenejo (salono de „Katol. tovaryšstvo“) amuza vespero kun danco. La pasintan jaron gvidis kurson malfermitan per parolado de s-o ĉflt. Hollegcha „U tří kohoutů“ f-ino Maťhová (de post la 9. X.; 37 personoj; merkredo, sabato). La klubo havas 51 membrojn (inter ili 12 virinojn); en la biblioteko estas 120 libroj; ĝisnuna spezo mil K. La membroj kune kun la kursanoj adiaŭis la 26. X. ĉe festa vespero s-on ĉeflt. Hollegcha, kiu kortuŝite respondis je la vortoj de s-o faka instr. F. K. Svačina. Dum la vespero oni kolektis 10 K por la suferantaj sudslavaj fratoj; krom tio oni subskripcie kolektas pluan ofermonon. — En **Rakovník** sukcesis gajni por Esperanto la redakcion de semajna gazeto „Rakovnické listy“ vicprezidanto de E. K. s-o F. X. Kučera, kiu en la nomita gazeto redaktas nun regulan rubrikon pri E. Li preparas en Kněževes ekspozicion, kiu estos malfermita dum vakanco. Laŭ propono de s-o Pokorný estos ekspozicio malfermita ankaŭ en Rakovník. Generala kunveno okazis la 19. I. — Esperantisto Klubo en **Hradec Králové**: Kurso por 10 lernantoj, gvidata de s-o Jan Michálek, estis malfermita la 4. II. — E. K. en **Radvanice** (Silezio) en sia ĝen. kunv. la 15. II. 1913 decidiĝis labori laŭ nova programo Interalie oni projektas teatran prezentadon. — **Mladá Boleslav.** Kurso malfermita de s-o J. Moucha en la lernejo donis al nia afero kelke da novaj amikoj, kiuj partoprenis la ĝen. kunvenon 22. I. Estis elektita: s-o K. Brandejský prezid., f-ino V. Gardavská vicprez., f-ino M. Huta-

řová kas., s-o J. Moucha sekr., s-o Fr. Ouřecký bibl. En „Národní restaurace“ okazas la kunvenoj ĉiun merkredon. La klubo estas restarigita danke la senlacan klopodon de s-o J. Moucha, kiu serĉas ĉiel diskonigi nian aferon, jen per artikoloj en la lokaj gazetoj, jen per kursoj. La pasintan jaron li gvidis kurson en Kosmonosy. — Niaj samideanoj en **Wien**, kvankam peze sentante la ĉiuflankan mankon de neforgesebla prezidanto s-o Macháček, tamen daŭrigas la laboron senlace. En la kurso vizitata de 10 lernantoj (instruas s-o R. Dostal) oni lernas la konversacion. — „Vídeňský Denník“ (18. II.) raportas en longa artikolo pri la kultura barbareco de la viena magistrato kontraŭ bohemaj lernejoj, citante la artikolon, kiun publikigis s-o F. Franc en Int. Socia Revuo. La artikolo estis tradukita en lingvojn holandan kaj francan. La redakcio akcentas la signifon de E por informado de fremdlando pri nia nacio. En la sama gazeto ni legis artikolojn pri la enteriga festo de s-o K. Macháček, super kies tombo eldiris adiaŭajn vortojn boheme kaj esperante s-o Klimeš. La klubo ricevis grandan kvanton da kondolencaj leteroj el la tuta mondo.

Bohemoj en **Ameriko**. En Chicago laboras kun bela rezultato per kursoj s-o Jos. Pohanka. La ekzamenon plenumis f-inoj Rosy Tibera, Fr. Mrkvička kaj s-oj M. Kolář, Jos. Kovařík. Novaj kursoj estis malfermitaj en parko de Sv. Čech (gvidata de s-o dr. B. K. Šimonek; merkrede, dimanĉe) kaj en lernejo de V. Náprstek (s-o Pohanka; dimanĉe). Ambaŭ estas multnombre vizitataj. (*Jos. Mir.*) — Loka Grupo de Č. O. B. en **Olomouc** aranĝos (2. III.) amuzan vesperon por vizitantoj de sia unua kurso esperanta. — La regularo de „I. Klubo Dr. Zamenhof“ en **Kladno** estis aprobita. — La 16. II. okazis en **Přelouč** propaganda parolado de Dr. Fousek kaj de Dr. Schulhof pri Esperanto, kiun vizitis 60 personoj. Kurso de s-o Jean Pour finiĝis la 31. I. kun 15. lernantoj, lia nova kurso por 20 gastoj komenciĝis la 10. II. 1913. Samtempe li malfermis kurson superan. — E. K. en **Kladno** anoncis sian ĝ. kunv., kiu okazis la 9. II. — **Plzeň**. La movado, pri kiu ni malmulton povis raporti dum la lastaj du jaroj, rekomenciĝas kun plena energio: Gravan antaŭenpuŝon ĝi ricevis per starigo de laboristaj grupoj kaj per parolado, kiun aranĝis s-oj Fr. Kavan kaj B. Tittl en la komercista klubo: „Klub Českých Obchodníků“ en Měšťanská Beseda la 16. I. La bonegan rezultaton de tiu ĉi entrepreno pruvas kurso, kiun gvidas en la nomita societo s-o B. Tittl por pli multe ol 50 diligentaj membroj. Ni gratulas la iniciatintojn kaj ĝojos, se ni povos helpi ilian laboron (El „Český Denník“). — La Klubo, kiu siatempe estis membro de B. U. E., havis la 20. II. sian ĝ. kunvenon, en kiu oni decidiĝis forigi la inertecon regintan dum la lasta tempo en la kluba vivo per elekto de novaj personoj por la reprezentado de la Klubo. Jen la nova komitato: Prez. s-o Petr Novohradský, vicprez. s-o inĝ. R. Novák, sekr. s-o B. Tittl, bibl. s-o Al. Loukota, kas. s-o instr. Jos. Valenta, protok. s-o instr. Al. Kasal, revuisto s-o Em. Kubásek, arĥ. s-o Xaver Kutílek; vickomitatanoj f-ino Heda Vlčkova kaj s-o instr. J. Bůžek. Rev. s-o Fr. Zikan kaj Jos. Brožík; anst. s-o K. Šindelář. La kunvenejo troviĝas nun en kafejo „Sport“.

La 20. II. perdis nia estimata amiko, sinjoro F. K. Svačina en Č. Budějovice sian amatan patron, emer. lernejestron en Purkarec. En nomo de ĉiuj konatoj ni esprimas al li la plej profundan kondolencon.

INFORMOJ PRI LA BOHEMA NACIO.

Jubileo de Louis Leger. La 13. de januaro 1843 naskiĝis viro, kiu dediĉis sian vivon kaj sian laboron al la slavaj nacioj: Louis Leger, la unua franca slavisto, kiu estas propra aŭtoro de la hodiaŭa franca-slava amikeco. En la j. 1864 entreprenis la juna slavisto sian unuan vojaĝon al Praha kaj sub freŝaj impresoj li tradukas „Manuskripton de Králové Dvůr" en lingvon francan (1866). Baldaŭ sekvis la libro „L'Etat Autriche", kaj kun helpo de Frič, kiu gajnis lin por la slavofila ideo, aperas „La Bohême Historique Pitoresque et Littéraire", kaj Francujo ricevas per tio ĝustatempe libron pri la bohema nacio, kiam la scio pri ni estis minimuma. El liaj verkoj estas speciale citindaj: La historio de Aŭstria-hungaria monarkio; St. Cyril et Methode; Le monde slave; Les Etudes slaves; Nouvelles études slaves; Contes slaves; Mythologie slave; Prague; Les Slaves au XIX. siècle; Souvenir d'un slavophile et La renaisance tchèque en XIX. siècle ktp.

Post Leger venas Denis, historiisto-poeto, kiu donas al la verko de Leger novan formon kaj en sia grandioza historio malfermas al ni promesoplenan perspektivon. Leger sin turnadis al la franca popolo kaj al vastaj sferoj, por kiuj, kompreneble, la verkoj de Denis estas nealireblaj. Leger kaj Denis ĉiam restos por ni du nomoj, kiujn ni elparolados kun estimo kaj senlima dankemo, du nomoj por ni egale karaj.

La maljuna slavisto, kiu ĝis hodiaŭ estas aktiva profesoro de la slavaj lingvoj kaj literaturoj ĉe Collège de France en Parizo, ricevis plenmerititan eminentigon. Li estis elektita prezidanto de „Académie des inscriptions de belles lettres", li estas membro de „Institut de France", de Reĝa Scienca Societo, de Bohema Akademio kaj de granda vico da slavaj akademioj, posedanto de ora medalo de la reĝa ĉefurbo Praha ktp.

Okaze de tiu ĉi signifoplena jubileo gratulis al sia granda amiko Leger la tuta bohema nacio kaj centoj da korporacioj bohemaj, inter kiuj ankaŭ Centra Asocio B. U. E. kaj Esperantistaj Kluboj en Praha kaj en Wien.

JAZYKOVÝ RÁDCE — LINGVA FAKO.

En marbaneja restoracio sidis fama angla generalo. Al la najbara tablo sidiĝis fremdulo, fiera pri sia granda havaĵo, kiu pro alta staturo estis objekto de ĝenerala atento. Post la tagmanĝo venis okazo, ke la gastoj reciproke sin prezentadis; kiam la generalo, viro malgrandstatura, estis prezentita al la fremdulo, tiu ĉi, almetinte la manon kvazaŭ lornon al la okulo, diris malice (sarkasme): „Tre multe mi jam aŭdis pri vi, sed ankoraŭ neniam mi

havis la plezuron vin ekvidi". Sen longa embarasiĝo respondis la generalo: „Mi kontraŭe havis la plezuron tre ofte vin vidi, sed ankoraŭ neniam mi aŭdis pri vi eĉ unu vorton".

Eminenta verkisto partoprenis la tagmanĝon ĉe grafino N. Kiam post la manĝado estis prezentata kafo, li prenis per la mano kelke da pecoj da sukero el sukerujo, ne rimarkinte la apude kuŝantan prenilon. La grafino mansignis al servisto, ke li tuj forportu la sukerujon kaj ke li metu alian sur la tablon. Nia gasto rimarkis tiun ĉi multediran ordonon, sed li diris nenion kaj kondutis kiel antaŭe. Kiam li fintrinkis la kafon, li alpaŝis al malfermita fenestro kaj eljetis tra ĝi sian multekostan tason. La grafino ekkriis pro ektimo: „Kion vi faras?" „Nenion neordinaran," rediris la verkisto, „mi eljetis la tason, el kiu mi trinkis; neniu trinkos ja el ĝi post mi."

Utileco de libroj. Mark Twain, (estinte) demandita, ĉu estas konvene donaci libron kiel memoraĵon, respondis: Sendube! Libro ĉiam estas objekto utila. Se ĝi estas bone bindita, ĝi mirinde utilas por akrigi la razilon. Malgranda libreto ludas gravan rolon sub lama piedo de tablo kaj restarigas ekvilibron. Dika kaj malnova, kun metalaj anguloj, estas bonega kaj utila ĵetaĵo kontraŭ hundoj kaj ĝenantoj. Fine, per granda kaj larĝa, kiel atlaso, oni povas plej bone anstataŭi rompitan vitron en fenestro.

(Přeložte): Bulharsko. Dne 5. října 1909 prohlásil bulharský kníže Ferdinand v Trnově Bulharsko samostatným královstvím. V manifestu k národu mezi jiným praví: „Já a můj národ přejeme si politického omlazení Turecka a těšíme se z něho. Svobodné a neodvislé Turecko a rovněž svobodné a neodvislé Bulharsko mají podmínky, aby vytvořily vzájemné přátelské svazky, aby je upevnily tím způsobem, že budou usilovati o mírumilovný vývoj. Prodchnut jsa myšlenkou na toto svaté dílo a abych vyhověl potřebám státu, prohlašuji, prose o požehnání Všemohoucího, Bulharsko r. 1885 spojené, neodvislým královstvím. Já a můj národ máme za to, že tento čin bude schválen velmocemi. Nechť žije bulharský národ a neodvislé Bulharsko." Nový král oznámil ihned svůj čin Turecku. Politicky bylo toto prohlášení akt povahy formální. Bulharsko si vedlo samostatně hned po berlínském kongresu za Alexandra Battenberga. Neplatilo sultánovi poplatku, uzavíralo smlouvy obchodní, zbrojilo a cvičilo armádu. Suverenita sultánova byla jen titulární.

Po amerikánsku. Pastor John, velký muž v malé vesnici M., který byl velmi přísným pastýřem, jehož vlídná ruka málokdy byla pro jeho ovečky otevřena, byl velmi nemocen, a jeho přátelé se uradili, že budou napodobovati způsob obvyklý při jiných velkých mužích a uveřejňovati zprávy o jeho nemoci. Tak se stalo, že jednoho krásného dne zbožní osadníci četli na tabuli: „V šest hodin večer: stav pastora Johna jest nebezpečný". — „V 7 hod. večer: pastoru Johnovi vede se lépe". — „V 9 hodin večer: stav nemocného se zhoršil." — „V 11 hodin večer: Pastor John odešel do nebes." Časně ráno jakýsi šibal, který měl na pastora s kopce, jda mimo, připsal pod tuto poslední zprávu: „Nebe, 7. hodin ráno: Zde ohromné vzrušení. Pastor John sem nepřibyl."

(Esper. překlad viz. v čís. 3.)

Deveno de la nomo „Esperanto". La nomo de nia lingvo ne estas elpensita, jen estas ĝia historio: Eldonante la unuan lernolibron de nia lingvo, mi prenis por mi la pseŭdonimon „Esperanto"; la

lingvo mem havis nenian propran nomon kaj estis nomata „la lingvo internacia proponita de Esperanto". Pro oportuneco oni komencis uzadi la esprimon „lingvo de Esperanto" (die Esperanto-Sprache); aliaj esprimoj, kiujn kelkaj provis uzadi (ekzemple „la lingvo internacia", „la internacia"), montris sin ne oportunaj kaj ne enfortikiĝis, ĉar ili estis ne bone elparoleblaj, ne memoreblaj por la publiko kaj prezentis nenion difinitan (ĉar sub „lingvo internacia" oni povas egale bone kompreni la Volapükon aŭ aliajn proponitajn projektojn). Baldaŭ montriĝis, ke nur la vorto „Esperanto" (sole aŭ kun aliaj vortoj) klare diferencigas nian lingvon de la aliaj, kaj multaj amikoj komencis baldaŭ en siaj leteroj aŭ artikoloj uzadi simple la solan vorton „Esperanto", ekzemple „la afero Esperanto", „skribi en Esperanto" k. c. Tiel iom post iom ellaboriĝis unuvorta nomo de nia lingvo. Vidante, ke mia komenca pseŭdonimo transiris al la afero mem, kaj ke ĝi estas tre oportuna, mi baldaŭ tute ĉesis uzadi mian pseŭdonimon, kaj ĝi restis nur kiel nomo por la afero mem. La nomo „Esperanto" estas per si mem tute senlogika; sed en sensignifa kondiĉa nomo kial ni bezonas logikon?

Dr. L. L. Zamenhof: *La Esperantisto* 1890, pĝ. 60.

BIBLIOGRAFIO.

Franca Esperantisto: ***Studo pri la organizo de Esperanto.*** Étude sur l' organison de l' Espéranto (18 × 24; 64 pĝ.) Prezo 75 hel. Resumo de la kongresaj decidoj rilate la ĝeneralan organizon de Esperantistoj, konkludoj kaj projekto, kiel solvi tiun ĉi vigle priparolatan demandon. — Esp. Centra Oficejo: Dr. L. L. Zamenhof: ***Lingvaj respondoj***; nova serio (16 × 24; 33 pĝ.). Prezo 75 hel. Tre valora broŝuro, kies publikigo estas certe de ĉiu amiko de nia lingvo laŭdata. Krom la nove kolektitaj respondoj (en „La Esperantisto" 1890) enhavas la verko tabelon de ĉiuj 118 klarigoj, kiujn donis dr. Zamenhof pri la lingvaj demandoj dum la 25 unuaj jaroj de Esperanto. Ni esprimas la esperon, ke tiu ĉi verko ne estas la lasta de tiu speco. — Ĉe la sama eliris: ***Bibliografio de Esperanto.*** Parto unua (16 × 24; 105 pĝ.). Prezo 2 K. Tiu ĉi katalogo enhavas analizajn resumojn de la verkoj publikigitaj en Esp. aŭ pri Esp. de post 1887 (apero de la lingvo) ĝis la fino de 1903; la resumoj ordigitaj laŭ kronologia ordo, formas kun la tabeloj, kiuj kompletigas la verkon, unuan kompletan „repertuaron" pri tiu ĉi periodo de 16 jaroj. En la laboro estas daŭrigate laŭ la sama plano. La tekstoj estas presataj sur unu flanko de la papero por ke oni povu ilin uzi ĉe starigo de „slipaj" katalogoj. Sume oni raportas pri 325 eldonaĵoj. — Esperantista scienca kaj literatura libraro en Kraków, str. Retoryka 10. Dr. J. B. Marchlewski: ***Ekonomia socia,*** kio ĝi estas kaj kion ĝi instruas. Laŭ la pola eldono esp. E. Pfeffer (11 × 18; 67 pĝ.). Prezo 24 hel. La eldonintoj (Kronenberg, Pfeffer, Czubryński) celas per eldonado de facile kompreneblaj sciencaj verkoj veki la homan konscion en ĉiuj direktoj kaj aperoj de la vivo kaj helpi tiel la profundigon de la homa mondkompreno. Ili volas per sia vere plej malkara verkaro okupi la ĝis nun nezorgatan kampon de la scienca populara literaturo esperanta. Ĉar la bonstile redaktataj volumoj de tiu

ĉi nova biblioteko kostas sole tiom, kiom kostas ilia preso, certe ĉiu libro trovos la plej grandan disvastiĝon. Post alsendo de almenaŭ K 2·40 ĉiu ricevos senprokraste kolekton da libroj jam aperintaj (almenaŭ 640 paĝoj da teksto! Tre rekomendinda.). Ĝis nun aperis ses volumoj: Franca revolucio. La moderna alkoholismo. Teksistoj de Hauptman. La politiko de la popolo. Bölsche: La deveno de homo. — Presa Esperantista Societo en Paris: ***Esperanto. Klasika libro.*** Ordigita kaj kontrolita de Th. Cart kaj Em. Robert (6·5 × 8·5; 155 pĝ.). Prezo 1 K; kun ingo K 1·25. La miniatura verketo, tre konscience ellaborita kaj kun granda zorgo presita estas plaĉa juvelo, kiu entenas ne novajn, sed tiom pli relegindajn regulojn, kiujn antaŭ 25 jaroj donis la genia aŭtoro de Esperanto al la mondo. Oni trovas en ĝi krom aliaj dokumentoj la 16 oficialajn regulojn de nia gramatiko, kaj la radikojn de la Fundamenta Vortaro kun tiuj de la I. Oficiala aldono; la klarigoj estas aldonitaj en la lingvoj franca, angla kaj germana. La ideo eldoni tiun ĉi „ŝlosilformatan“ libron meritas aprobon kaj subtenon — Ĉe la sama: ***Poŝtkartoj Esperanto-Paris.*** II. serio. Ĉiu serio konsistas el 12 vidaĵoj zorge elektitaj kaj arte prezentitaj (kun klariga teksto en Esperanto). Prezo 55 hel. Ambaŭ serioj (24 kartoj 1 K afr.) Korespondante kun viaj parizaj samideanoj, ĉiam petu ilin, ke ili sendu al vi la ĵus eldonitajn kartojn esperantajn. La belega urbo kaj ĝia bone konata movado esperanta meritis jam antaŭ longe tiun ĉi eldonaĵon. — Ĉe la sama: Ch. Wagner: ***Estu homo!*** Trad. Sam. Mayer. Rekomendita de E. L. A. (11·5 × 18; 97 pĝ.). Prezo K 1·25. Leginda temo respondanta la demandojn: De kie ni venas? Kiuj ni estas? Kion ni devas fari? Kien ni iras? Koncerne la stilon: la leganto estos plenkontenta. Ĉetere, kiu ne memoras la fluecon de la stilo ke nia Meyer, tradukinto de Carmen, La Barbiro de Sevilla, Vojaĝo interne de mia ĉambro, La Avarulo, La Supujo?

POKYNY.

Zasíláte-li komukoliv peníze, vždy poznamenejte na útržku pošt. poukázky zač má býti obnos účtován. Platy menší než 2 K jest výhodnější zaslati dopisem ve známkách 5—10 hal. (Upozorňujeme, že zaslání peněz pošt. poukázkou stojí alespoň 19 hal.!) Placení složním listem pošt. spořitelny jest nejvýhodnější. Vyrovnejte účet vždy tím listem, který jest k zásilce přiložen, protože jest na něm naše soukromá poznámka o platu i objednávce. — Vždy opakujte ve svých dopisech svou adresu. — Zprávy určené pro časopis pište na zvláštním listě nebo dopisnici, jinak může se snadno opomenouti zpráva poznamenaná „mimochodem“ na objednacím lístku.

Abychom ušetřili času a zjednodušili práci administrační, zasíláme toto 2. číslo jakož i další **pouze** těm předplatitelům, kteří před platné zaslali. Mnozí, jak zkušenosti nás poučily, jsou liknaví k obnovení předplatného, ač o nich určitě víme, že jako horliví příznivci Esperanta naši revui budou i dále odebírati. Uvidí-li vaši přátelé u vás toto číslo a vysloví podiv nad tím, že sami je dosud neobdrželi, zeptejte se jich, zda zaslali předplatné. (Jest nemožno stanoviti náklad 2. čísla, dokud jistý počet předplatitelů neobnoví předplatné. Proto nevyšlo toto číslo již začátkem února!)

?? CHCETE DOSTÁVATI ZDARMA MĚSÍČNÍ ESPERANTSKOU REVUI S LITERÁRNÍ PŘÍLOHOU :: :: „ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ" :: :: ??

Sídlíte-li v místě, kde není klubu, přihlaste se za člena svazu jednotlivců: „Ligo-Bohema Asocio Esperantista". Roční členský příspěvek 4 K. Adresa: Praha II., Dittrichova 7.

CHCETE SI DOPISOVATI S CELÝM SVĚTEM POMOCÍ ESPERANTA?

Zašlete nám svou adresu (s podotknutím: o čem?) pro **Ročenku** českých Esperantistů-korespondentů, která vychází vždy, jakmile sejde se 400 nových přihlášek a která jest rozesílána zapsaným i spolkům do celého světa. (Přiložte 40 hal. ve známkách.) Vyhledejte si adresy koresp. v „Časopise Českých Esperantistů".

CHCETE SE POBAVITI ČETBOU ESPERANTSKÉHO TEXTU?

Objednejte si esp. satiru: **Sherlock Holmes en servo de Hispana trono.** Cena 75 hal. vypl.

CHCETE ZALOŽITI VE SVÉM MĚSTĚ KLUB ESPERANTSKÝ?

Žádejte o bližší informace kancelář Ústř. Svazu B. U. E.

CHCETE SE SEZNÁMITI S ŘEČMI DR. L. L. ZAMENHOFA, PROSLOVENÝMI NA ESPERANTSKÝCH KONGRESECH?

Objednejte si: **Deveno kaj historio de Esperanto.** 60 hal.

CHCETE BÝTI INFORMOVÁNI O SOUČASNÝCH VÝZNAMNÝCH UDÁLOSTECH VE SVĚTĚ ESPERANTSKÉM?

Odebírejte měsíční revui **Časopis Českých Esperantistů** za roční předplatné 3 K.

CHCETE SI SNADNO OSVOJITI ZNALOST ESPERANTA?

Čtěte esp. překlad **Babičky** vycházející v „Časopise Českých Esperantistů" a porovnávejte ho s českým originálem. Přihlašte se za člena některého spolku, kde máte příležitost hovořiti esperantsky.

CHCETE SI LEVNĚ OPATŘITI VZORNOU ESPER. ČETBU?

Obohaťte svou knihovnu úplnou kollekcí ročníků „Čas. Čes. Esper.", který vychází od r. 1907. Starší ročníky za cenu sníženou.

CHCETE SE SEZNÁMITI S ESPERANTSKOU LITERATUROU?

Dejte si zaslati esp. katalog firmou Topič v Praze (zdarma).

CHCETE INFORMOVATI SVÉ KORESPONDENTY O PRAZE?

Zašlete jim esp. **Průvodce po Praze** (60 hal.) a **Gvidfolio tra Praha** (2 hal.). **Pohlednice na Prahu** s esperant. textem (světlotisk) po 6 hal. Serie 30 různých druhů K 1·70 vypl.

CHCETE PROSPĚTI PROPAGANDĚ ESPERANTA?

Rozšiřujte mezi svými známými **Klíče Esperanta** po 5 hal. a informační listy o Esperantu, které vám na požádání zašle Esp. kancelář v Praze (poštovné!). Používejte ke své korespondenci obálek s informačním textem o Esp. (50 ex. 50 hal.), pohlednic s fot. Dr. Zamenhofa (20 ex. K 1·10), esp. nálepek (100 ex. 43 h., 1000 ex. K 3·50) a noste

Odznak Esperantistů (pěticípá zelená hvězda s písmenou E v bílém kruhovém poli) zák. chráněn 70 hal., menší 50 hal. vypl.

Objednávky adresujte:

ESPERANTO-OFICEJO EN PRAHA II., VODIČKOVA 38.

KORESPONDANTOJ: (N-oj. 16.—22. el Ruslando.) *16. S-o Nik. Eger, stud. mat., *Dorpat*, 13. Alleestr. (Jurjev). — *17. S-o Ber. Hiršzon, *Taurogen*, Kovna Gub. (kor. kun gelernantoj). — *18. S-o Alex. Rjazancev, *Petergof*, Petergofskaja ul. 9—2 loĝ. 15. (ĉiam resp.). — *19. S-o Eug. Rjazancev, *Kronŝtadt*, Aleksandovskaja ul. Dom Maĉigina 1—20. (ĉiam resp; p. m. bildflanke). — *20. S-o A. Paperno, *Voroneĵ*, Nikitinskaja 19. (invitas esp. aŭtorojn kunlabori en bela liter. revuo; specimeno kaj informoj por unu resp.-kup. Koresp. letere pri „Tutmonda Junula Asocio", interŝ. esp. jurnalojn kaj sigelmarkojn). — *21. S-o D. P. Popov, *Dresna*, Moskva gub. Fabriko Zimin. — *22. S-o V. Basov, *Orel*, Puŝkarnaja ul. 5. (kor. pri gejunula organizo; sendas laŭdezire il. k. aŭ eldonaĵojn de „Tutmonda Junula Asocio"). — *23. S-o Alcides Natal, *Bicas*, Ŝtato Minas, Brazilio (il. k., p. m.). — *24. S-o José Jarba, Paris XIX. Rue d' Allemagne 14. — *25. S-o Jaka Vodanovič. G. P. O. *Auckland*. New-Zealand. — *26. S-o Jos. Campelerros, komercisto, *Cervelló* pra Barcelona, Hispanujo (il. k. kun esp. tekstoj.). — *27. F-ino J. Depuit, studentino *Arendonk*, Koeistraat, Belgujo (il. k., p. m.). — *28. S-o Vlad. Lazarov, gimnaziano, *Vidin*, Taŝkinpria, Bulgarujo (il. k., p. m., ĉiam resp.). — *29. F-ino Jordanka Daŝinova, instruistino, *Peŝtara*, Bulgarujo (kor. por perfektiĝi). — *30. F-ino E. Hemeleers, *Bruxelles*, 226. Chaustée de Haecht, Belgujo. — *31. S-o Lud. Balint, bankoficisto, *Adony*, Hungarujo (il. k., p. m.). — *32. S-o Giraud, sekr. de la Provenclanda Federacio, *Marseille* 2, rue du Nil, Francujo (donas adresojn de lokaj korespondantoj). — *33. S-o Bernard, *St. Denis*, 9. pl. Victor Hugo, Francujo (donas adresojn de 100 korespondantoj). — *34. F-ino Martin, 145. Huddlestone-road. Tufnell Park *London N. W.* (17 anglaj knabinoj serĉas korespondantojn). — *35. S-o R. T. Hagood, *Agricola* (Miss.) U. S. Amer. (il. k.; ĉiam tuj resp.). — *36. S-o C. Price, ĉe Mrs. Paterson, Laing and Bruce, *Townsville*, Sturt-street (North Queensland) Aŭstralio. — *37. S-o Nestor Cravo, Edificio de Immigracio, *Juiz de Fóra* (Est. de M. Geraes Brazilio (il. k., p. m.; ĉiam respondos).

Eldonanto: **Ed. Kühnl.**
Presejo de Národní tiskárna a nakladatelství spol. s r. o. v Praze.